

הרמת מסך 2018

Tamar Lamm & David Kern's *At the foot of the vanishing table*, photo: Alexander Zackes

לרגלי השולחן הנמוג מאת תמר לם ודיוויד קרן, צילום: אלכסנדר זאקס

גבי אלדור

בהשראה יפנית ועם חלק הגוף העליון והחשוף ממשיכים, אך הפעם יותר בקלות. החשיפה גם הסירה חלק מהקסם ההתחלתי.

בריקוד השני באותו ערב, *קורבנות ודימויים*, תוהות היוצרת רוני חדש והרקדנית כרמל בן אשר "האם ישנה דרך חמוק ולהיות גוף בלי דימוי, או, לחלופין, דימוי ללא גוף", שאלה גדולה ומעבר למחקר שיביא עמו עוד מחקר, כעבודה בימתית הוא לא מצליח להישאר ברמה הפילוסופית שאולי כוללת בה תשובות מרתקות. לעינינו, שתי רקדניות יפות מראה, ובנוסף, אללי – וכאן הכוונה לדימוי – בלונדיניות ולבושות בתלבושות פתייניות שקופות למחצה, אשר מכשילות מראש התרחקות מהדימוי או אולי מאתגרות את השאלה ומקשות עליהן עוד יותר. כאשר הן מתגלגלות על הבמה, מקפצות ונעות במהירות ובקלילות, הפיתוי לוותר על הדימוי לטובת הגוף או להניח לגוף ולדימוי להיות קיימים יחד בהתענגות חסרת תהיות גדול, אך גם הדימוי לא מחזיק מעמד כשלעצמו. אף ששאלת המחקר של העבודה מעניינת, בסופו של דבר קיימת גם עייפות הצפייה במה שעל פניו חוזר על עצמו, ללא שינוי ניכר. אני סקרנית לאיזו מסקנה הגיעו הרקדניות, או שחוסר האפשרות להכרעה היה מכשול גדול מדי.

קולוניה של טליה בק העלה ציפיות גדולות בגלל עבודות הסולו המוקדמות שלה, שהיו מלאכת מחשבה של פרטים ועיבוד סבוך מלא סוד של פרטים אלו. הפעם

תוכנית הרמת מסך נעה כמו המסך הכבד של במת סוזן דלל, לאט וללא משבי רוח במכובדות ממסך למסך, מביאה עמה אנחת רווחה של המנהלים האמנותיים מאטה מוראי ואיציק גלילי. כל העבודות היו הגונות מבחינת היחס בין הרעיון להכרה עליו לבין הביצוע. לא היו קטעים לא מובנים באופן קיצוני וגם לא פרובוקציות. היה מעניין. אורך היצירות היה קצוב. כולם נתנו את ליבם ואת כל כוחם ליצירות המחול, אך מעט מאוד נחקק ביצרון כחוויה, כתמונה בלתי נשכחת, כרגש צורב.

העבודה הראשונה *Nature* מאת לוטס רגב, שעלתה על במת סוזן דלל, נכללה בתוכנית השלישית. גבר עומד על פניו של גבר נוסף. התנועה האיטית של הגבר העומד שלא מפגין כוונת זדון היא מעניינת, שיווי המשקל מאתגר, הסיפור עדיין לא מובן אך כולל מתח. בהמשך, מתברר שהגבר שעל פניו עומד בן הזוג בעצם אינו מתנגד, וזה התפקיד. לאט התפקידים מתהפכים ונוצר מין מאבק אינטימי בשפה מרוחקת. זיהיתי פרקטיקה של טאי צ'י בשניים שבו אחד המשתתפים נדרש להדוף את רעהו בעוצמה וללא אלימות. קבלת האלימות נעשית מרתקת, משום שאין בה תאוות ניצחון, בניגוד למקובל בתרבות המקומית – אין בה תאוות ניצחון. איננו יודעים אם השניים הם זוג אוהבים או יריבים. בתכנייה הממעטת במילים, לשמחתי, כתוב: "רגעים חמקמקים של הרמוניה במפגש בין שני גופים". מדויק ויפה, המילים כמו המחול עצמו. בחלקו השני של המחול הם פושטים את התלבושות היפות

מאליסה בארץ הפלאות: "בבוקר עוד ידעתי מי אני אך השתנתי מספר פעמים מאז." דרוש אומץ כדי לנסות להיפרד מגורל ריקודי וממורשת כל כך שורשית, כמו בית הספר של ונגובה, ויש גם אירוניה אמרית למדדי בהערצת הקהל ליכולת טכנית גבוהה ולווייתור של המחול העכשווי על הווירטואוזיות כערך. יגור מנשיקוב מנסה ליצור עבודה שהיא מעבר לחוקי המחול הקלאסי ותכניו, ומצליח למחצה. הוא בעצמו רקדן מעולה וגם אסף סביבו רקדנים טובים, אך הריקוד עצמו לא התרומם אל מעבר לצפוי.

מראמו של רבקה לאופר ומתאוס פאו ואן רוסום הוא שרטוט נוסף מעודן של חיי זוגיות בריקוד. לא הצלחתי להבחין בקווים מובהקים של אינטימיות או קשיים – בגלל המופנמות של היצירה ומשום שעצם הריקוד בשניים על הבמה, ההקשבה הנדרשת והאמון ההדדי הם כבר סוג של אינטימיות והתגברות על הקושי.

ריקוד שאינו נמצא בשום קטגוריה מוכרת הוא זה של תמר לם ודייב קרן לרגלי השולחן הנמוג - שם מעולה ליצירה שבה כל סיפור נמוג לתוך סיפור אחר. הזוג המרשים שולט במצב המדמה חוסר שליטה שבו יש סיפור על חתול, על מכשפה, על כישרונות מחול אבודים וסגנון תנועה הממציא את עצמו כל הזמן מחדש. הם

העלתה על הבמה שפע שתפס את כל המרחב לא כצפוי. רקדנים סולנית רוקדת ולאט נכנסת שורה של רקדניות, כל אחת שונה מעט מרעותה, גם במראה וגם בתנועות, שהן, כביכול, השפה האישית שלהן. בהמשך, הן ממשיכות לנוע כל אחת בדרכה כשהן משמשות כקיר מגן או קונטרפונקט לסולנית הממשיכה לנוע על הבמה. זה היה יפה ועשיר אך לא הבנתי את סוד המבנה וההתרחשויות.

במסך השני בלטה עבודתה של דנה מרכוס. אכן יש צורך לעשות מעשה, לצעוק, לדרוש ולקוות, והלהקה המצוינת אכן מסתערת לא על הרחובות, לצערי, אלא על הבמה. *Bubble point*, או בשפתנו נקודת רתיחה, אכן מבעבעת ושוצפת. קבוצות קבוצות מסתערים הרקדנים והרקדניות על הבמה, נתלים זה על כתפי זה, רצים, נופלים, קמים וממשיכים לרוץ. הרושם הכללי שנוצר הוא של אנרגיה עצומה ששחררה, אך חוסר הספציפיות לגבי מטרת המהפכה נמצא בעוכרי המחול שאינו מכוון, משום שהזעם וצורתו כוללניים מדי. זו דומה מעט למציאות, אם זכור לי היטב, שרנע אחד שבו הקבוצה מנסה להמליך עליה או לבחור במנהיג אחד אך רקדנית נוספת מונעת את הבחירה באומץ ובהתלהבות, וההתנגשות הנרגשת ממשכה. לעיתים העבודה מזכירה את העבודות של חופש שכטר שגם מסעיר אל הבמה קבוצות אנונימיות של אנשים לוחמים וחסרי מנוח, כדי שיביאו את הנאולה. הלוואי.

Egor Menshikov's *The Other Me*, photo: Sasha Zaks

The Other Me של יגור מנשיקוב, צילום: ששה זאקס

מרתקים למרות ש"רב הנסתר על הגלוי", כמו שאומרים "בארץ נהדרת". לם וקרן הם רקדנים מצוינים ויוצרים אמון גם ברגעים המופרכים ביותר. הם מצחיקים בלי לנסות "להצחיק" ואי אפשר לא להיות מרותקים אליהם.

הנטייה לעבר העידון והמבוכה המגדרית מוסיפות למחול העכשווי קו שאולי לא הרגשנו בחסרוננו, אך עכשיו כשהוא קיים הוא חיובי. נראה שהמהפכה ההכרחית לא תצא מעולם המחול הישראלי, אבל טוב שמישהו חושב על זה ובינתיים מנסה להשפיע תוך כדי מהלכים חדשים. כמו כן, חובה לציין לטובה את ההפקה המקצועית בכל הרמות, את הדיוק והקפדנות של כל העושים במלאכה, לרקדנים וליוצרים. תודה.

עידו נדרון ב'*Gever for ever*, או בעברית מדוברת "גבר לתמיד", יצר זואט יפה שבו, לפי הכתוב בתכנייה הוא בודק את מידת היותו גבר. לא ברור לי לפי אילו מאפיינים הוא בודק את השאלה המטרידה הזו – זהות מגדרית שוויונית בתנועות עצמן מאפיינת מחול כבר זמן רב, חוץ מתפקידים בבלט הקלאסי, המתבססים על היסטוריה ארוכה וחד משמעית של "מין" התנועות, אך נראה שריקוד הכולל רכות והקשבה עדיין משמש כאתגר לגבר הרקדן. הביצוע נקי וחסר אפיון מין מגדרי. הרכות, ששנים באימון נאגא של נהרין מפתחת, מפתה לדואט מעולה אך באין קונפליקט ממש, אולי כדי לעקוף את "היסוד הגברי" הכוחני יותר, גם הדרמה האפשרית בזוגיות זו רק מרומזת.

גבי אלדור, מבקרת וסופרת מחול, במאית ושחקנית. מייסדת ומנהלת אמנותית שותפה של התיאטרון הערבי-עברי ביפו. בין יתר תפקידיה, שימשה מנהלת אמנותית שותפה בתחרות המחול הבינלאומית "הבניולה" בצרפת וכתבה את הערכים על מחול ישראלי לאנציקלופדיה לארוס. קיבלה את פרס רוזנבלום לאמנויות הבמה. לימדה בסמינר הקיבוצים. מחברת הספר *ואיך רוקד גמל?* על משפחה, מחלוצות המחול בא"י ונהרין על יצירתו של אוהד נהרין. זכתה לאחרונה בפרס אריק אינשטיין לאמנים ותיקים בתחום המחול.

גבריות היא ללא ספק נושא בהרמת מסך 2018, ואף שאינו בולט בכמה עבודות המנסות להתמודד עם השאלה שימיה כימי המחול עצמו. במאה השבע-עשרה נשים רקדו בתפקידי גברים, והלעג העממי שלויה גברים ורקדים נמשך עד שלהי המאה הנוכחית. הבלט הקלאסי מועד יותר מן המודרני להגדרות בגלל סוג התפקידים שהיה על הרקדנים למלא. בריקוד העכשווי שאלה זו אינה עולה על הפרק.

בהרמת מסך הנוכחית יגור מנשיקוב, יליד רוסיה ובוגר האקדמיה לבלט על שם ונגובה, מנסה לשאול ביצירתו *The other me* את השאלה בתכנייה בציטוט